

به نام آن که جان را فکرت آموخت
دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی اصفهان
دانشکده پرستاری و مامایی

گروه آموزشی روان پرستاری

شناسنامه درس بالینی *Course Syllabus*

عنوان درس: کارآموزی مداخلات روان پرستاری خانواده
نوع و تعداد واحد: بالینی، نیم واحد
فراگیران (رشته، مقطع، ترم): پرستاری، کارشناسی ارشد، سه
زمان کارآموزی: صبح‌ها، ساعت ۷:۳۰ الی ۱۲:۳۰
اطفال بیمارستان سیدالشهدا علیه السلام، بخش های روان پزشکی بیمارستان فارابی
محل کارآموزی: کلینیک‌های طب تسکینی، بخش های انکولوژی
شماره تماس: ۰۳۱۳۷۹۲۷۶۰۷
زمان حضور در دفتر کار: دانشکده پرستاری و مامایی - طبقه دوم - شماره اتاق ۵۱۲ (طبق برنامه حضور) دوشنبه ها ۱۶-۱۴

Email: fatemeh.ghaedi@gmail.com

اساتید درس: دکتر فاطمه قائدی حیدری

شرح درس:

محتوای درس، مبتنی بر آشنایی و به کار گیری مداخلات روان پرستاری در مراقبت از خانواده در دوران های مختلف زندگی با ایجاد یک رابطه ی موثر با خانواده در سطوح مختلف پیشگیری است. کاربرد نظریه های روان درمانی در خانواده و مداخله در بحران در چارچوب فرایند پرستاری به منظور ایجاد تغییرات لازم در تنش ها، بحران ها، و حل تضاد نقش ها که خود موجب عملکرد موثر و ارتقا سلامت خانواده باشد، نیز از موضوعات مد نظر این درس است.

هدف کلی:

به کارگیری نظریه های روان درمانی در جهت رفع نیازهای مددجویان و ارتقاء سلامت خانواده

اهداف رفتاری:

دانشجو پس از پایان درس قادر است:

الف- حیطه ی دانشی

۱. مشکلات خانواده را تشخیص دهد.

۲. پیامدهای مداخلات خانوادگی را ارزیابی کند و در قالب سمینار ارائه دهد.

ب- حیطه‌ی نگرشی

۱. ضرورت استفاده از رویکردهای علمی و همدلانه در حل مشکلات خانواده را ارزش‌گذاری کند.

۲. اهمیت مشارکت خانواده در فرآیند درمان و تصمیم‌گیری را تبیین کند.

ج- حیطه‌ی مهارتی

۱. وضعیت یک خانواده دارای مشکل را با استفاده از ابزارها و روش‌های استاندارد ارزیابی کند.

۲. با خانواده برای حل مشکلات با بهره‌گیری از نظریه‌های روان‌درمانی، خانواده‌درمانی و حل مسئله به‌طور مؤثر تعامل داشته باشد.

شیوه کارآموزی:

مشاهده روان‌پرستاری خانواده، انجام مداخلات تخصصی تحت نظارت استاد و انجام مداخلات به‌طور مستقل با هماهنگی استاد، ارائه گزارش نهایی انجام مداخلات روان‌پرستاری خانواده طبق فرایند پرستاری توسط دانشجو در قالب سمینار در جمع دانشجویان با حضور استاد

نحوه ارزشیابی دانشجو و نمره مربوط به هر ارزشیابی:

نمره	روش‌های پیشنهادی ارزشیابی	مؤلفه‌های اصلی	حیطه ارزشیابی
۱۲ نمره	مشاهده مستقیم استاد، ارائه مکتوب تحلیل خانواده یا زوج منتخب بر اساس مبنای نظری انتخاب شده ۶ نمره و ارایه سمینار آن ۶ نمره *توجه: جزییات ارایه کتبی باید بر اساس عملکرد بالینی مبتنی بر فرایند پرستاری در جدول ذکر شده در طرح درس باشد.	ارزیابی جامع خانواده/زوج و جمع‌آوری داده‌ها، تحلیل اطلاعات و شناسایی مشکلات خانواده/زوج، استفاده از فرایند پرستاری، اولویت‌بندی نیازهای خانواده/زوج، برنامه‌ریزی و اجرای مراقبت، ارزشیابی پیامدهای مراقبتی، تصمیم‌گیری و قضاوت بالینی	۱. عملکرد بالینی
۴ نمره	آزمون شفاهی - کتبی پایان کارآموزی مبتنی بر سناریو	دانش مرتبط با مراقبت از خانواده آسیب‌پذیر یا بحران زده، ارتباط دانش نظری با اقدامات بالینی، تحلیل شرایط خانواده/زوج، حل مسئله و تصمیم‌گیری مبتنی بر شواهد	۳. دانش و استدلال بالینی
۴ نمره	مشاهده مستمر استاد، بازخورد و ارزیابی رفتار حرفه‌ای	مسئولیت‌پذیری، ارتباط حرفه‌ای با خانواده/زوج و تیم درمان، رعایت حقوق خانواده/زوج، محرمانگی، پاسخگویی، کار تیمی و رفتار حرفه‌ای	۳. حرفه‌ای‌گری و اخلاق حرفه‌ای
۲۰ نمره			جمع کل

مشروح عملکرد بالینی مبتنی بر فرایند پرستاری در جدول زیر خلاصه شده است:

ردیف	مراحل فرآیند پرستاری	عملکرد مورد انتظار
۱	بررسی و شناخت	فراهم نمودن محیط مناسب درمانی ، آموزشی یا اجتماعی مناسب برای برقراری جلسات خانواده درمانی
		بررسی و شناخت کافی از محیط انتخابی و اعضای واجد شرایط برای تشکیل خانواده
		توانایی ارزیابی مشکلات اعضای خانواده با استفاده از تکنیک های مصاحبه
		بررسی وضعیت اجتماعی ، اقتصادی و شغلی خانواده
		بررسی نیازهای آموزشی و مشاوره ای اعضای خانواده
		بررسی وضعیت فعالیتهای روزمره زندگی (ADL) Activity of Daily Living اعضای خانواده
		بررسی وضعیت مهارتهای اجتماعی (Social Skills) اعضای خانواده
		بررسی وضعیت چرخه خانواده
		بررسی الگوهای ارتباطی خانواده
		بررسی بحران های خانواده
۲	شناسایی مشکل و تدوین تشخیص های پرستاری	توانایی تعیین نیازهای مراقبتی، درمانی و آموزشی خانواده مبتنی بر بررسی و شناخت انجام شده
		فهرست نمودن علائم و نشانه های بروز مشکل
		فهرست نمودن عوامل مرتبط با بروز مشکل
		توانایی تدوین تشخیصهای پرستاری (Nursing Diagnosis) مبتنی بر تجزیه و تحلیل داده های بررسی و شناخت
۳	برنامه ریزی	توانایی تدوین اهداف مددجو مبتنی بر تشخیص های پرستاری مددجو
		توانایی تدوین مراقبتهای پرستاری (Nursing Care Plan) مبتنی بر اهداف و تشخیص های پرستاری

	توانایی ارائه دلایل علمی و مستدل برای هر مداخله تخصصی، مراقبت پرستاری و درمانی		
	توانایی اولویت بندی مراقبتهای پرستاری و درمانی		
	توانایی برنامه ریزی جهت اوقات فراغت خانواده در منزل (ارایه تکالیف)		
	توانایی تدوین اهداف مددجو مبتنی بر تشخیص های پرستاری مددجو		
	توانایی تدوین مراقبتهای پرستاری (Nursing Care Plan) مبتنی بر اهداف و تشخیص های پرستاری		
	توانایی ارائه دلایل علمی و مستدل برای هر مداخله تخصصی، مراقبت پرستاری و درمانی		
	توانایی اولویت بندی مراقبتهای پرستاری و درمانی		
	توانایی برنامه ریزی جهت اوقات فراغت خانواده در منزل (ارایه تکالیف)		
	مشارکت و همکاری لازم در برنامه مراقبت درمانی خانواده با سایر درمانگران	اجرا	۴
	توانایی کاربرد انواع درمانی تکمیلی متداول (نظیر رفتاری شناختی، مداخله در بحران، آرام سازی ، ورزش...) در حیطه تخصصی خویش در خانواده با توجه به تشخیص مشکلات و تشخیص های پرستاری در موقعیتهای مناسب جهت خانواده		
	ارائه انجام آموزش های مراقبتی – درمانی به خانواده		
	ارائه مراقبت از خانواده دچار بحران		
	ارائه انجام آموزش های مراقبتی – درمانی به خانواده		
	توانایی بکار گیری رویکردهای افزایش اعتماد به نفس و کاهش ناامیدی برای خانواده		
	ارائه روشهای پیشگیری از بازگشت مشکل در خانواده		
	مشارکت و همکاری لازم در برنامه مراقبت درمانی خانواده با درمانگر		
	توانایی کاربرد انواع درمانی تکمیلی متداول (نظیر رفتاری شناختی، مداخله در بحران، آرام سازی ، ورزش...) در حیطه تخصصی خویش در خانواده با توجه به تشخیص مشکلات و تشخیص های پرستاری در موقعیتهای مناسب جهت خانواده		
	ارائه انجام آموزش های مراقبتی – درمانی به خانواده		

		ارائه مراقبت از خانواده دچار بحران
		ارائه انجام آموزش های مراقبتی – درمانی به خانواده
		توانایی بکار گیری رویکردهای افزایش اعتماد به نفس و کاهش ناامیدی برای خانواده
		ارائه روشهای پیشگیری از بازگشت مشکل در خانواده
۵	ارزشیابی	توانایی قضاوت در مورد میزان دستیابی خانواده به برآیندهای مورد انتظار
		توانایی قضاوت و ارزشیابی در مورد عدم دستیابی خانواده به برآیندهای مورد انتظار
		توانایی بازبینی و تجدید نظر در ارائه مراقبت های پرستاری درمانی در صورت نیاز
		توانایی ثبت دقیق مداخلات و اقدامات پرستاری و درمانی انجام شده برای خانواده
		ارزیابی دقیق کلیه اقدامات پرستاری و درمانی ارائه شده برای خانواده
		توانایی ارزیابی خانواده از نظر نتایج خانواده درمانی در هر جلسه و در خاتمه ارزشیابی

سیاست ها و قوانین دوره

- رعایت آیین نامه رفتار و پوشش حرفه ای دانشجویان (مناسب بودن لباس اعم از روپوش، مقنعه و شلوار، کوتاه و بدون لاک و کاشت بودن ناخنها، نداشتن آرایش غلیظ و ...) و کدهای اخلاق حرفه ای پرستاری در تمام مدت دوره الزامی است.
- دانشجویان موظف اند رأس ساعت ۷:۳۰ در بخش حضور یافته و تا ساعت ۱۲:۳۰ حضور فعال داشته باشند.
- تأخیر بیش از ۲۰ دقیقه تخلف محسوب شده و استاد/مربی می تواند ضمن حضور دانشجو، آن روز را غیبت محسوب نماید.
- مدت استراحت روزانه ۲۰ تا ۳۰ دقیقه در فضای داخل بیمارستان بوده و زمان آن با هماهنگی استاد/مربی تعیین می شود.
- غیبت غیرمجاز بیش از ۱۰/۱ واحد موجب ثبت نمره صفر خواهد شد. در صورت غیبت مجاز بیش از ۱۰/۱ واحد، دانشجو موظف است در موعد حذف اضطراری، واحد را حذف نماید.
- به ازای هر غیبت غیرمجاز کمتر از ۱۰/۱ واحد، ۲ نمره از نمره بر مبنای ۲۰ کسر و کارآموزی به میزان دو برابر مدت غیبت جبران می شود.

- به ازای هر غیبت مجاز کمتر از ۱۰/۱ واحد، کارآموزی به میزان برابر مدت غیبت جبران خواهد شد.
- خروج از بخش بدون اجازه استاد/مربی ممنوع است.
- استفاده از اتیکت عکس‌دار با آرم دانشگاه علوم پزشکی اصفهان و رعایت آراستگی حرفه‌ای از نظر تمیز و مرتب بودن لباسها الزامی است.
- استفاده نامناسب از تلفن همراه و عکاسی یا فیلم‌برداری از بیمار، پرونده و محیط بالینی بدون مجوز ممنوع است.
- دانشجویان موظف‌اند فعالیت‌های بالینی خود را حداکثر ظرف یک هفته پس از اتمام کارآموزی در سامانه طبیب به نشانی eportfolio.mui.ac.ir ثبت نمایند.
- در صورت نیاز به برگزاری راند آموزشی/ بالینی، حداکثر یک ساعت، ترجیحاً در ابتدا یا انتهای روز کارآموزی، به این فعالیت اختصاص می‌یابد و بخش عمده زمان کارآموزی به فعالیت‌های بالینی و یادگیری در محیط بالین اختصاص داده می‌شود.

شرح وظایف فراگیران

فراگیران موظف‌اند کلیه قوانین، مقررات و ضوابط آموزشی، درمانی و حرفه‌ای دوره و محیط بالینی را رعایت نموده و وظایف زیر را انجام دهند:

- حقوق و کرامت بیمار، محرمانگی اطلاعات، ایمنی بیمار، کنترل عفونت و بهداشت دست را رعایت نمایند.
- اقدامات بالینی را در حدود صلاحیت دانشجویی و تحت نظارت استاد/مربی انجام دهند.
- در برخورد با بیمار، همراه بیمار، استاد/مربی و کارکنان بخش، رفتار حرفه‌ای و احترام متقابل را رعایت نمایند.
- در فعالیت‌های بالینی محوله مشارکت فعال داشته و مسئولیت‌های آموزشی و حرفه‌ای خود را مطابق برنامه دوره انجام دهند.

منابع اصلی:

۱. پاترسون، ج. ل. و همکاران. مهارت‌های پایه در خانواده درمانی: از مصاحبه اولیه تا خاتمه درمان. ترجمه علی نیلوفری. تهران: انتشارات ارجمند، ۱۳۹۱.

منابع پیشنهادی برای مطالعه بیشتر:

۱. بارکر، فیلیپ. خانواده درمانی پایه. مترجمان محسن دهقانی و زهره دهقانی، تهران: انتشارات رشد، ۱۳۸۲.
۲. موسوی، اشرف سادات. خانواده درمانی کاربردی با رویکرد سیستمی. تهران: انتشارات دانشگاه الزهراء، ۱۳۸۲.
۳. ستوده، هدایت اله و بهاری، سیف اله. آسیب شناسی خانواده. تهران: انتشارات ندای آریانا، ۱۳۸۶.
۴. مینوچین، سالوادور و فیشمن، اچ. چارلز. فنون خانواده درمانی. ترجمه فرشاد بهاری و فرح سیا، تهران: انتشارات رشد، ۱۳۸۷.

اهداف رفتاری مورد انتظار در بخش منتخب برای خانواده درمانی

اهداف رفتاری	تاریخ
ارزیابی خانواده / زوج	روز اول
ارزیابی خانواده /زوج	روز دوم
تحلیل موارد ارزیابی شده و تعیین مشکلات	روز سوم
برنامه ریزی و اجرای خانواده / زوج درمانی بر اساس نظریه خانواده یا زوج درمانی منتخب *	روز چهارم
ارزشیابی و بازنگری و ارائه	روز پنجم

*ترجیحا نظریه ای مورد استفاده قرار گیرد که در درس نظری مداخلات روانپرستاری خانواده به عنوان توسط دانشجو ارایه شده است.

شرح و سطح فعالیت های کارآموزی

سطح فعالیت				شرح فعالیت	
مستقل	با نظارت	با کمک	مشاهده گر	عنوان فعالیت	ردیف
۱	۰	۰	۱	مشاهده و ثبت تعاملات خانوادگی یا زوجی	۱
۱	۰	۰	۱	مصاحبه با خانواده/زوج و ارزیابی وضعیت روانی-اجتماعی آن	۲
۱	۰	۰	۱	کاربرد فنون پایه‌ای ارتباطی برگرفته از رویکردهای خانواده درمانی در تعامل با خانواده/زوج	۳
۱	۰	۰	۱	شناسایی و ارزیابی نیازهای حمایتی خانواده و در صورت لزوم ارجاع	۴
۱	۰	۰	۱	طراحی و اجرای یک مداخله‌ی کوتاه خانواده/زوج درمانی	۵
۱	۰	۰	۰	آموزش خانواده/زوج (با توجه عناوین زیر:	۶

				خسونت، بحرآن، تربیت جنسی، خیانت، تربیت فرزند و ...)	
--	--	--	--	---	--